

Focus op Senegal

EN VERDER

Vrouwen en onbetaalde zorgarbeid

Dossier corona

Chocolade is gezond

Straatjongeren in Guatemala

WSM MAGAZINE

26

BREEDBEELD

Vrouwen verrichten heel wat uren onbetaalde zorgarbeid. Hoog tijd dat die arbeid naar waarde geschat wordt.

12

FACTCHECK

Corona discrimineert niet, of eigenlijk wel?

28

UIT DE KAST

Chocolade

13

**HUMANS
OF THE WORLD:
ILSE GORISSEN**

'Door samen te werken bereik je veel meer.'

20

SENEGAL

Land van tegenstellingen

16

**MOJOCA
GUATEMALA**

De basis van vriendschap. Een portret van Gérard Lutte, één van de oprichters van straatjongerenorganisatie MOJOCA.

10

**KORT
GEKNIPT**

Een betere wereld begint bij jezelf, maar kan daar ook eindigen.

30

WSM FOCUS

Zorgen, wereldwijd

**DOSSIER
CORONA**

WSM en partners in de strijd tegen Covid-19. Het wapen: een goede sociale bescherming voor iedereen.

4

14

FILIPIJNEN - BELGIË

Verpleegkundigen in België en de Filipijnen delen dezelfde zorgen.

WSM is mogelijk dankzij de gewaardeerde steun van DGD, ENABEL, Wallonie-Bruxelles Internationale, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, provincie West-Vlaanderen, beweging.net, MOC, kwb, Familiehulp, CM, ACV, ACV-Puls, CNE, ACV-BIE, ACV-V&D, ACV METEA, KAJ, Femma, FBZ Petroleum, Co-valent, FBZ PC 314, Alimento, Internationale Mijnwerkerssolidariteit, 11.11.11, CNCD, BRS, DEME4Life, VDK en vele individuele donateurs.

ZORGEN

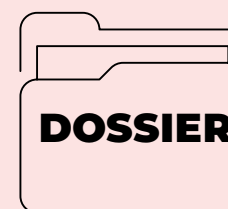
'Zorgen', een woord met vele betekenissen. Een woord dat WSM typeert. Bij WSM 'dragen we zorg' voor de andere. We zetten ons, samen met onze partners, in voor 'gezondheidszorg' voor iedereen. We zijn er voor de mensen die 'zorgen' nodig hebben, voor de mensen met 'geldzorgen' en voor de mensen 'in de zorg'. We maken ons 'zorgen'. Maar we blijven niet bij de pakken zitten. We 'zorgen' voor verandering. Welkom in ons tweede magazine, volledig gewijd aan het thema 'zorg'.

Lees op p. 20 hoe onze partners in Senegal gezondheidszorg toegankelijk maken. Ontdek op p. 16 hoe MOJOCA in Guatemala zorgt voor straatjongeren. Schrik niet van het aantal uren onbetaalde zorgarbeid dat vrouwen uitoefenen, het zijn er nogal wat. (p. 26) En wist je dat je met een stukje chocolade eigenlijk zorgt voor jezelf? (p. 28)

De keuze voor het thema 'zorg' maakten we nog in 2019. Lang voor Covid-19. Vandaag, na weken quarantaine en midden in een wereldwijde gezondheids-crisis, blijkt die keuze meer dan ooit de juiste. Onze partners in Afrika, Azië en Latijns-Amerika doen er alles aan om de gevolgen van de coronacrisis te beperken. En WSM? WSM zorgt voor hen, onder andere met extra financiële middelen. Lees er alles over in ons coronadossier. (p. 4)

Het is overduidelijk: een goede sociale bescherming kan de menselijke en economische schade beperken wanneer een pandemie de bevolking treft. En dat is niet alleen haalbaar, maar ook betaalbaar. (p. 8) Wij willen niet terug naar hoe het was vóór corona. We willen niet terug naar het 'normaal' waarin miljoenen mensen op niemand kunnen rekenen. Wij willen een systeem gebaseerd op 'zorg', in alle betekenissen van het woord. Tijd voor een nieuwe start. Waar wachten we nog op?

Katrien Liebaut

WSM-PARTNERS IN DE STRIJD TEGEN COVID-19

Het verslaan van gemeenschappelijke vijand nummer één - Covid-19 - is wereldwijd topprioriteit. Maar het is een strijd met ongelijke wapens. Met op vele plaatsen een tekort aan beschermingsmateriaal, voedsel en drinkwater, te weinig dokters of goed uitgeruste ziekenhuizen, miljoenen mensen zonder job. In dit dossier ontdek je hoe de WSM-partners in hun land strijd voeren tegen corona en hoe ze de gevolgen van de crisis trachten te beperken. Je leest hoe zij bouwen aan een universele sociale bescherming. Want een goede sociale bescherming kan de menselijke en economische schade beperken wanneer een pandemie de bevolking treft.

TEKSTEN / Lois Savat, Katrien Liebaut, Koen Detavernier, Katrien Verwimp

Elk dag zetten WSM-partners zich in voor structurele verandering. Ze werken hard om waardig werk en sociale bescherming voor iedereen waar te maken. Maar het coronavirus slaat meedogenloos toe en de groep mensen in een uiterst kwetsbare situatie wordt dagelijks groter. De WSM-partners zetten daarom alles op alles om zo veel mogelijk mensen te helpen. Ze organiseren preventiecampagnes, verlenen medische zorgen, verdelen voedselpakketten en beschermingsmateriaal en gaan in dialoog met lokale overheden en werkgevers om sociale maatregelen af te dwingen. Een overzicht.

VAN VOEDSELHULP TOT POLITIEK LOBBYWERK

Voor de miljoenen mensen in **Ban-
gladesh** zijn de gevolgen van de lockdown gigantisch. Geen werk betekent letterlijk geen maaltijd. Gezondheidsorganisatie Gonoshast-haya Kendra (GK) startte daarom met

het verdelen van voedselpakketten waarmee gezinnen een maand lang kunnen overleven.

Heel wat kledingfabrieken in hoofdstad Dhaka sloten de deuren. Arbeiders die terugkeerden naar hun dorpen, droegen het virus over het hele land mee. GK verdeelt mondkapjes en ontwikkelde een coronatest, om verdere verspreiding te beperken. Kledingvakbond NGWF verdeelt voedsel, zeep en mondkapjes aan werkloze kledingarbeiders.

Ook in **Cambodja** verloren kledingarbeiders massaal hun baan. De Cambodjaanse kledingvakbond

C.CAWDU eist dat kledingmerken die abrupt bestellingen schrappen hun verantwoordelijkheid nemen met een financiële bijdrage aan de mensen die vandaag noodgedwongen thuis zitten.

Indiase partners van WSM vragen in een open brief aan premier Modi aandacht voor werknemers in de informele economie. Zonder doeltreffende maatregelen dreigt bij deze groep mensen het aantal sterfgevallen door honger hoger te zullen liggen dan het aantal directe Covid-19-sterfgevallen.

De partners van WSM organiseren preventiecampagnes, verlenen medische zorgen, verdelen voedselpakketten en beschermingsmateriaal en gaan in dialoog met lokale overheden en werkgevers om sociale maatregelen af te dwingen.

De situatie is dringend en uitzonderlijk. Om de Covid-19-activiteiten van haar partners te financieren, maakt WSM extra middelen vrij. Ook de komende maanden zal onze organisatie zo goed mogelijk aan de vragen van de partners tegemoetkomen.

>> De beweging voor huispersoneel NDWM verdeelt voedselpakketten aan werkloze huishoudhulpen. Via lobbywerk bij lokale overheden en ministeries dringt NDWM erop aan de rantsoenen en financiële steun voor huishoudpersoneel uit te breiden. Daarnaast brengt NDWM de benarde situatie van duizenden arbeidsters onder de aandacht via de media.

Het **Filipijnse** ministerie van Volksgezondheid slaagt er niet in om zorgverleners te voorzien van een beschermende uitrusting. Het ontbreekt de Filipijnse zorgsector aan medisch personeel, voldoende medicijnen, testmateriaal en andere benodigdheden om Covid-19 te bestrijden. De vakbond voor zorgverleners Alliance of Health Workers (AHW) stelt het ministerie verantwoordelijk voor het negeren van de veiligheid van zowel zorgpersoneel als patiënten en diende een bezwaarschrift in bij de overheid.

In **Nepal** bieden de vakbonden NTUC en GEFONT voedselhulp aan leden in nood. Meestal zijn dat informele werkers of dagloners. Daarnaast geven de vakbonden preventieadvies aan zo veel mogelijk mensen. Met de overheid onderhandelden ze over een akkoord rond steunmaatregelen voor tijdelijke werklozen.

VAN ZIEKTEPREVENTIE TOT JURIDISCH ADVIES

In de **Dominicaanse Republiek** besloot partner MOSCTHA een aanvullende preventiecampagne te ontwikkelen en zo moeilijk bereikbare groepen zoals Haïtiaanse migranten te informeren. Met mobiele klinieken verdeelt MOSCTHA mondklappers, zeep en alcoholgel.

Mits voldoende bescherming voor de

vrijwilligers kan organisatie MOJOCA zich in **Guatemala** blijvend inzetten voor straatjongeren. Vrijwilligers bereiden en verdelen voedsel en geven tips zodat straatjongeren veilig kunnen blijven.

In **Bolivia** lanceerde vrouwenorganisatie Gregoria Apaza een groot-schalige campagne en een online platform om werknemers bewust te maken van hun rechten. Bij grote en kleine ondernemingen, maar ook bij huishoudhulpen en arbeiders in de informele economie, duiken steeds meer arbeidsrechtenschendingen op. Gregoria Apaza biedt gratis juridisch advies en helpt mensen aanspraak te maken op een schadevergoeding.

In **Burkina Faso, Benin en Mali** trekken verschillende mutualiteitsmedewerkers van dorp naar dorp met uitleg en concrete tips. Ze ondersteunen plaatselijke ziekenhuizen om in het nodige materiaal te voorzien. Mutualiteit UTM in Mali informeert de bevolking via informatieborden en boodschappen op lokale radiozenders. In lokale kantoren en gezondheidscentra werden kits met vloeibare zeep en alcoholgel geplaatst.

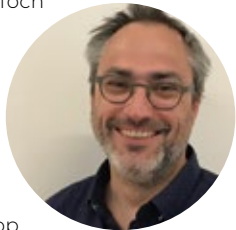
Ook de oudsten in de samenleving kunnen op WSM rekenen. Onze partner AREDS in **Zuid-India** gaat - voorzien van beschermende handschoenen en maskers - tot bij de mensen om voor de uitbetaling van de ouderenuitkering te zorgen. Ouderrenorganisatie ARR onderhandelt in **Rwanda** met banken voor de uitbetaling van de pensioenen. Bankieren zijn er gesloten, dus pensioenen worden eenvoudigweg niet langer uitbetaald.

>> **OVERHEDEN, LAAT OUDEREN NIET IN DE KOU STAAN**

Ouderen hebben het meeste baat bij strenge coronamaatregelen. De kans dat zij ernstig getroffen worden door het virus is immers het grootst. Maar sociaal isolement en armoede liggen op de loer. Nu op vele plaatsen in de wereld voor vele ouderen de financiële steun van familieleden wegvalt, is solidariteit meer dan ooit belangrijk.

Waardig oud worden kan enkel met een leefbaar pensioen en toegang tot aangepaste gezondheidszorg. Een leefbaar pensioen is een recht, corona of niet. Toch kan lang niet iedere oudere van dit recht genieten. Zelfs in 'normale' tijden zijn de meeste ouderenuitkeringen te laag. In lage-inkomenslanden ontvangt slechts 20% van alle ouderen een pensioen.

Beleidsmakers moeten dus werk maken van waardige pensioenen voor iedereen. En daar waar het recht op een vorm van pensioen al verworven is, moeten overheden garanderen dat het ook effectief uitbetaald wordt.

Ook gezond zijn is een recht. En gezond zijn is meer dan niet ziek zijn. Naast toegang tot gezondheidszorg zijn ook gezonde voeding en sociale ondersteuning belangrijk.

Overheden, geef ouderen een zichtbare plaats in het beleid!

Overheden kunnen hun ouderen beter ondersteunen. Maar dan moet die groep mensen wel een zichtbare plaats krijgen in het beleid. Ouderrenorganisaties overal ter wereld, waaronder de WSM-partners die zich voor ouderen inzetten, vragen daarom dringend om gehoord te worden. Ze roepen hun overheden op om rekening te houden met de situatie van ouderen, ook bij de voorbereiding en uitvoering van corona-interventies.

Koen Detavernier
Beleids- en studiedienst WSM

WSM FOCUS

WAARDIG WERK
EN SOCIALE BESCHERMING
VOOR IEDEREEN

>>

Met een universele sociale bescherming kunnen landen de menselijke en economische schade beperken wanneer een pandemie de bevolking treft. En het goede nieuws is: het is haalbaar en betaalbaar. Katrien Verwimp van de beleids- en studiedienst van WSM legt het uit.

Covid-19 oplopen is geen lachertje. Gelukkig kunnen wij terecht bij de huisarts. Bij de apotheek halen we medicijnen. Als het nodig is, kunnen we naar het ziekenhuis. Voor de meeste mensen verloopt dit allemaal zonder hoge kosten. Dankzij de mutualiteit betalen wij een deel van de factuur niet zelf. Maar voor wie leeft in armoede -ook in België- is ziek worden een moeilijke opdracht.

Voor een groot deel van de wereldbevolking liggen de kaarten echt slecht. 40% van alle mensen heeft geen toegang tot betaalbare gezondheidszorg. 800 miljoen mensen besteden jaarlijks minstens 10% van hun huishoudbudget aan gezondheidszorg. En jaarlijks komen 100 miljoen mensen in armoede terecht als gevolg van medische uitgaven. Veel mensen beschikken

gewoon niet over de middelen om zich te laten behandelen als ze ziek zijn. Ook niet als die ziekte Covid-19 heet.

Bovendien werken heel wat mensen in de informele economie. Zij doen jobs waarvoor er geen wettelijk kader bestaat: geen arbeidsovereenkomst, geen afdwingbare loonafspraken, geen sociale zekerheid, geen veiligheidsvoorschriften. In nogal wat landen gaat het over vier op vijf jobs. Denk aan dagloners, straatverkopers, huishoudhulpen, ... Deze mensen hebben niet alleen geen toegang tot gezondheidszorg, ze hebben simpelweg geen inkomen als ze ziek worden, of als ze door een lockdown thuis moeten blijven. Het verscheurende dilemma tussen doodgaan van de honger of doodgaan van Covid-19 stelt zich voor hen echt.

>>Partner AREDS in India zorgt ervoor dat ouderen ook in coronatijd een uitkering kunnen ontvangen.

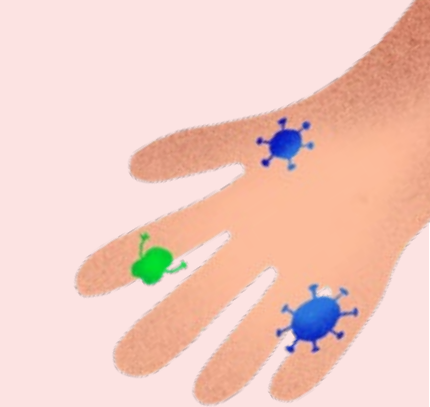

Zou het mogelijk zijn om de gevolgen van een pandemie als deze te verkleinen?

Al jaren pleit WSM, samen met haar partners, voor waardig werk en sociale bescherming voor iedereen. Dat zijn geen holle begrippen. Het gaat over concrete maatregelen die ervoor zorgen dat mensen over een basis beschikken. Waardig werk moet mensen toelaten om in goede omstandigheden een inkomen te verwerven dat een waardig leven voor het gezin mogelijk maakt. Waardig werk geeft ook recht op sociale bescherming doorheen de verschillende fasen van een mensenleven: bij geboorte, ziekte, werkloosheid, wanneer men ouder wordt en bij overlijden. Samen met onze partners in België, Afrika, Azië en Latijns-Amerika pleiten wij voor een wetgevend kader dat sociale bescherming voor iedereen mogelijk maakt. In landen met een goede sociale bescherming kan wie Covid-19 oploopt zich laten verzorgen zonder arm te worden. Via waardig werk en een goede sociale bescherming kan je vermijden dat mensen zonder inkomen vallen wanneer ze ziek worden, of wanneer ze hun job tijdelijk niet kunnen doen.

Dat klinkt allemaal heel mooi, maar is het ook financieel haalbaar?

Het is haalbaar én betaalbaar. Wat nodig is, is politieke wil. Dat de IAO

(Internationale Arbeidsorganisatie) en de Wereldbank samen met een heel aantal landen en internationale organisaties hun schouders hebben gezet onder 'Universele Sociale Bescherming tegen 2030' is een belangrijk signaal. Dat het geld aanwezig is in de wereldwijde economie, wordt door iedereen erkend. Dat er moedige beslissingen nodig zijn zoals een eerlijke fiscaliteit en internationale solidariteit om ervoor te zorgen dat die sociale bescherming ook de armere bevolkingsgroepen bereikt, staat als een paal boven water. Ondertussen slagen onze partners erin om sociale bescherming uit te breiden. Zoals in Indonesië, waar het verenigde middenveld ervoor zorgde dat het systeem van sociale zekerheid voortaan ook open staat voor alle werknemers in de informele economie.

Sociale bewegingen spelen dus een cruciale rol?

Waardig werk en sociale bescherming voor iedereen kunnen volgens ons alleen als dat wordt uitgewerkt door en met sociale bewegingen. Wie anders dan een gezondheidsmutualiteit kan inschatten wat de gezondheidsnoden van de bevolking zijn? Wie anders dan een vakbond weet wat er nodig is opdat werknemers in goede omstandigheden kunnen werken? Sociale bewegingen bouwen dagelijks aan universele sociale bescherming. Voor vandaag, tijdens de coronacrisis, maar ook voor morgen wanneer die crisis is gaan liggen en voor overmorgen wanneer er zich misschien een nieuwe crisis aandient. Wij, de sociale bewegingen, kunnen het verschil maken.

EEN NIEUWE START

Sociale bewegingen kunnen overheden bijstaan in de zoektocht naar oplossingen.

In heel wat landen staan overheden niet te springen om het middenveld te betrekken bij de aanpak van de crisis. Nochtans zijn het die organisaties die dicht bij de mensen staan. Zij kunnen ervoor zorgen dat de informatie over het vermijden en bestrijden van het virus tot in de kleinste dorpen komt, dat ziekenposten worden opgezet, dat mensen elkaar helpen doorheen deze moeilijke tijd. Sociale bewegingen vertolken wat de echte noden zijn en kunnen de overheid bijstaan in de zoektocht naar oplossingen. Sociale bewegingen spelen een cruciale rol.

De coronacrisis is meer dan een gezondheidscrisis, het gaat om een systeemcrisis. Ze toont aan dat de grenzen van het systeem zijn bereikt. Een ongebreidelde concurrentie en een economie die de draagkracht van de planeet aantast. Een samenleving met een enorme ongelijkheid en miljoenen mensen in armoede. Willen wij terug naar dat 'normaal'? Of is dit de kans om een nieuwe start te nemen waarbij mens en planeet centraal staan? Laat het ons hopen. Meer nog, laat ons ervoor gaan. Samen. Samen kunnen we bouwen aan een betere wereld.

Katrien Verwimp
Hoofd Beleids- en studiedienst WSM

LEESTIP

Collega Lois Savat las ‘**De meeste mensen deugen**’ van Rutger **Bregman**. Haar conclusie: een aanrader en een echte opkikker in donkere tijden.

In zijn boek duikt Bregman de geschiedenis in. Hij ontdekt tal van voorbeelden die zijn theorie, dat de meeste mensen deugen, staven en bovendien ook nog eens interessante verhalen blijken. Enkele bekende wetenschappers worden niet gespaard wanneer Bregman onwaarheden uit hun onderzoek op een erg toegankelijke manier met zijn lezers deelt. Voor lezers die het geloof in de mensheid terug willen vinden.

NOOIT MEER RANA PLAZA

© Kristof Vadino

1.134 doden. 2.500 gewonden. Dat was de trieste balans van de instorting van het Rana Plaza complex in Bangladesh, op 24 april 2013. Zeven jaar later zijn kledingfabrieken iets veiliger, dankzij inspecties en renovaties onder toezicht van het Bangladesh Akkoord. Maar het werk is nog niet af. Inspecties blijven nodig om de veiligheid te garanderen. Door Covid-19 lopen kledingarbeidsters opnieuw gevaar. Omdat kledingmerken hun bestellingen annuleren, verliezen zij hun job. Spaargeld hebben ze niet. Van een werkloosheidsuitkering hebben ze nog nooit gehoord. In goede tijden zien ze niets van de winst die de kledingmerken maken. In slechte tijden delen ze wel in de klappen. **Zij hebben recht op beter. Wij willen schone kleren. #cleanekleren www.schonekleren.be**

AMSTERDAM
circulair na
Covid-19

‘De relance van onze economische activiteiten moet samengaan met sociale vooruitgang en ecologische transitie. We herbekijken onze manier van consumeren en produceren volledig,’ verklaart Marieke van Doorninck, adjunct-burgemeester van Amsterdam. ‘Onze leidraad hierbij is de Donut-theorie van Kate Raworth.’

Met haar Donut-theorie koos de Britse econome Kate Raworth voor vernieuwing. Ze stapt af van het huidige economische model waarbij alles gericht is op groei. In de Donut-economie staan mens en planeet centraal. De binnenste cirkel van de donut staat voor basisbehoeften zoals toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, voldoende voedsel en water. De buitenste cirkel vertegenwoordigt het ecologisch plafond. Een economie in evenwicht, is een economie waarvan alle activiteiten zich bevinden tussen deze twee grenzen, ofwel op het deeg van de donut. Bravo Amsterdam. En dan nu Brussel?

CHECK ONS GLOEDNIEUWE
ACTIEPLATFORM

Altijd al zin gehad om een inzamelactie te organiseren voor WSM? Waw! Da’s echt fijn! Met ons nieuwe platform hopen we het voor jou makkelijker te maken. Via jouw persoonlijke actiepagina kunnen je supporters je makkelijk steunen. Jij volgt eenvoudig hoeveel jouw actie precies oplevert en wij bezorgen een fiscaal attest aan wie daar recht op heeft. Benieuwd? Surf naar **www.acties.wsm.be**

DE VISIE VAN EVA ROVERS,
AUTEUR EN PRACTIVISTE

VERANDER DE WERELD,
BEGIN BIJ JEZELF... MAAR
STOP DAAR NIET!

‘Een betere wereld begint bij jezelf.’ Het is een veelgehoorde slogan. Klimaatverandering, stijgende zeespiegels, armoede, ongelijkheid: je kunt er eenvoudig wat aan doen. Even je papier naar de papierbak brengen, tochtstrips plakken en je hebt de wereld verbeterd. Maar dit soort slogans, hoe goed bedoeld ze ook zijn, zijn gevaarlijk. Ze laten ons geloven dat mondiale problemen met individuele keuzes op te lossen zijn. Het gevolg is dat we zonnepanelen leggen en onze plastic scheiden, maar vervolgens ophouden met denken, met ons zorgen te maken. Want meer kunnen we als burgers niet doen. Toch?

Onzin natuurlijk. Ja, een betere wereld begint bij jezelf, maar als je niet uitkijkt houdt het ook onmiddellijk op. Begin bij jezelf, maar stop daar niet. Neem bijvoorbeeld het scheiden van plastic: blijf dat vooral doen, maar besef dat het een begin is. Het heeft namelijk weinig zin zolang bedrijven als Coca-Cola 3.400 flesjes per seconde blijven produceren, zonder enige verantwoordelijkheid te nemen voor het afval dat die flesjes opleveren. Op die manier blijft plastic scheiden symptoombestrijding, zonder dat gekeken wordt wat nu eigenlijk de kwaal is. In dit geval: producenten zijn niet verantwoordelijk voor een duurzame verwerking van al het afval dat zij produceren.

De veranderingen die we in ons eigen leven aanbrengen zijn noodzakelijk, maar ze hebben pas zin als we wie verantwoordelijk is ook verantwoordelijk houden. Bijvoorbeeld de amper honderd bedrijven die voor driekwart van de wereldwijde CO₂-uitstoot zorgen. Of politici die politiek als populariteitswedstrijd zien en daarom niet de nodige maar onpopulaire stappen zetten om de kloof tussen arm en rijk te dichten. **Wil je als burger iets veranderen, doe dat dan niet alleen. Verenig je, bijvoorbeeld door je aan te sluiten bij een bestaande ngo of door bestaande groepen te laten samenwerken. Maak samen een strategie en blijf campagne voeren tot de verantwoordelijken hun verantwoordelijkheid nemen.**

Eva Rovers was gastpreker tijdens onze jaarlijkse inspiratiedag voor WSM-fans. Ze schreef onder meer de boeken Practivisme. Een handboek voor heimelijke rebellen en De rebelse held, over uitvinder en planeetbeschermmer Richard Buckminster Fuller.

28
APRIL

28 april was Internationale Dag voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk. Belangrijk, want er is nog werk aan de winkel.

WIST JE DAT...

- op vele (informele) werkplekken in Afrika, Azië en Latijns-Amerika veiligheidsregels amper worden opgevolgd en mensen dagelijks gevaar lopen?
- het totale aantal arbeidsongevallen in België de laatste decennia lijkt te dalen, maar dat twee op drie van de arbeidsongevallen, vooral de lichtere, gewoon niet worden aangegeven?
- het aantal ongevallen met blijvende ongeschiktheid of dodelijke afloop stijgt?
- een derde van de fatale arbeidsongevallen gebeurt bij werknemers met minder dan één jaar anciënniteit?
- zorginstellingen wereldwijd zeer onveilige werkplekken zijn, door een gebrek aan beschermende kledij, voorraden, medicijnen, testkits en voldoende medewerkers?

Bronnen: ACV en AHW

FACTCHECK

In deze rubriek houden we een stelling onder de loep waarvan sommigen denken 'zo is dat, zeker weten' en anderen dan weer 'dat is absoluut onjuist'. Wij gaan op zoek naar een antwoord.

TOP

'IEDEREEN GELIJK VOOR CORONA'

Het coronavirus discrimineert niet, blijven experts herhalen. Maar is iedereen echt gelijk voor corona?

TEKST / Mia Vandenbergh - FOTO / CM

Ook Madonna deelde die mening in een video. Vanuit haar bad sprak ze over het coronavirus als de grote gelijkmaker. 'Het maakt niet uit waar je woont, hoe rijk, beroemd of slim je bent.' Dat corona niet discrimineert is je misschien ook even door het hoofd geschoten, toen Tom Hanks en Boris Johnson ziek werden. Of Axel Daeseleire, om het dichterbij huis te houden.

Met afstand houden en handen wassen kan je besmetting voorkomen. In je kot blijven lukt makkelijker in een villa met tuin dan in een klein appartement. Voor wie in een vluchtelingenkamp leeft of in een sloppenwijk woont, is afstand houden nog moeilijker. Om nog te zwijgen over de beschikbaarheid van water en zeep.

In België krijgt wie tijdelijk werkloos is een uitkering. Ondanks deze maatregel dreigen zes op tien gezinnen snel in financiële problemen te komen. De miljoenen informele werkers in de wereld die door quarantainemaatregelen geen werk hebben, beleven nog donkerder

dagen. Geen mogelijkheid om iets te verdienen betekent vaak geen eten en al zeker geen dokter.

FEITEN

- In het zwaar getroffen New York krijgt niet iedereen dezelfde zorg. Onverzekerde, vaak zwarte armen komen niet in aanmerking of krijgen de zorg uit angst voor hoge kosten. Het ongelijke systeem vertaalt zich in ongelijke sterftcijfers.
- Twee derde van de overlijdens door Covid-19 zijn mannen. Toch delen vrouwen het hardst in de klappen. Vrouwen verdienen minder, hebben de meest onzekere jobs en leven vaak in armoede. Bovendien vertegenwoordigen vrouwen in België meer dan 80% van het zorgpersoneel.
- In Vlaanderen komen veel meer mensen dan voor de crisis bij het OCMW aankloppen, ook burgers die nooit eerder een uitkering nodig hadden.
- In India zijn er 0,5 ziekenhuisbedden per duizend inwoners, zo'n elf keer minder dan in België. Er is niet alleen onvoldoende gezondheidszorg, de macht is

in handen van bevoorrechte minderheden.

- In Congo (DRC) maakt de huidige mazelenepidemie veel slachtoffers onder kinderen. De keuze is nu: verder inenten, met risico op verdere verspreiding van Covid-19, of de inenting uitstellen en dus meer kinderen die aan mazelen sterven. Ook in andere landen stellen zich dergelijke keuzes.

CONCLUSIE

Het coronavirus zelf discrimineert niet, maar gezondheidssystemen - en breder, maatschappelijke systemen - wel. Sommige mensen worden financieel harder getroffen dan anderen, of kunnen zich minder goed tegen het virus beschermen. Niet elke zieke krijgt even goede zorg. De meest kwetsbaren delen het hardst in de klappen.

De crisis vergroot de verschillen en de ongelijkheid. We zitten niet allemaal in dezelfde boot, we zitten in dezelfde storm en de ene boot is de andere niet ...

Meer doden bij armere bevolkingsgroepen.

Armoedecijfers stijgen overal.

Meer doden ook door andere ziektes.

Luc Van Gorp, voorzitter CM: 'Een crisis van die omvang biedt gelukkig ook mogelijkheden om een nieuwe richting in te slaan. Naast een economische relance is er nood aan een maatschappelijke relance die duurzaam, sociaal, eerlijk en rechtvaardig is. Tijdens deze coronacrisis merken we meer dan ooit dat gezond zijn veel meer is dan niet ziek zijn. Er zijn tal van factoren die een rol spelen. Een samenleving kan pas gezond zijn als we ons bij elke beslissing die we nemen de vraag stellen of mensen er gezonder of gelukkiger door worden. Mutualiteiten hebben daar absoluut een rol in op te nemen.'

ILSE GORISSEN

CHANGEMAKERS IN ONS NETWERK

Begin dit jaar lanceerden we de reeks Humans of the World. Wekelijks posten we de getuigenis van een changemaker in ons internationale netwerk op onze sociale media. We tonen het portret van een persoon die zich dag in dag uit, vrijwillig of via het werk, inzet voor anderen en zorgt voor verandering. Deze week is het de beurt aan Ilse Gorissen van het Wit-Gele Kruis in Limburg.

Ilse Gorissen (56):

'Als stafmedewerker bij het Wit-Gele Kruis en bestuursvrijwilliger bij CM merk ik dat je veel meer kan bereiken door samen te werken. Ik hoop dat anderen het door mijn inzet even goed kunnen hebben als ikzelf. Door Covid-19 moest ik van de ene op de andere dag alles laten vallen om samen met zorgverleners en andere medewerkers de crisis aan te pakken. Meer dan ooit draait het om samenwerking. Wij ondersteunen medewerkers die op hun beurt voor patiënten zorgen. Thuisverpleging is ook in coronatijd van levensbelang, maar de crisis verandert onze manier van werken grondig. Thuisverpleegkundigen zijn vaak de enigen die bij mensen over de vloer komen, maar ze staan daarbij wel in de vuurlinie. Het is mogelijk dat we in de toekomst 'anders' zullen blijven werken. Handschoenen en handontsmetting zijn al eventjes ingeburgerd, maar ik vermoed dat het mond- en neusmasker niet snel uit de dagelijkse zorg valt weg te denken.'

KEN JIJ EEN CHANGEMAKER?

Ben of ken jij een echte changemaker, die het verdient om in de bloemetjes te worden gezet? Laat het ons weten. Stuur een mailtje aan info@wsm.be. Wij zorgen voor een portret. Hou onze Facebook, Instagram en website in de gaten en mis geen enkele getuigenis!

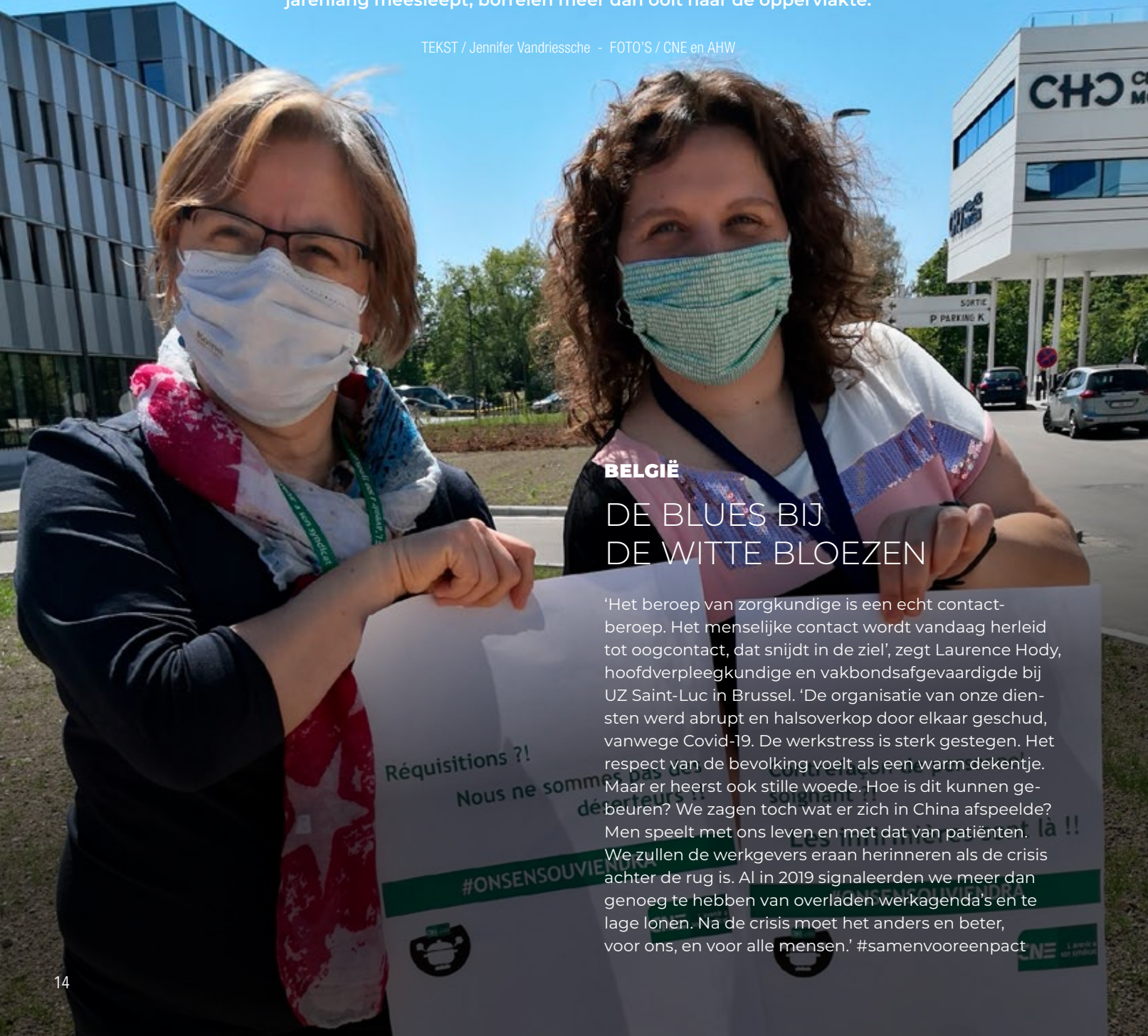
HUMANS OF THE WORLD

ZOR GKUNDIGE

De laatste maanden kregen ze dagelijks applaus voor hun moed. We noemen hen 'onze helden'. Al zouden we beter 'heldinnen' zeggen, onze ridders in het witte pak zijn voor meer dan 80% vrouwen. In tijden van Covid-19 staan ze enorm onder druk. Onregelmatige uurroosters en te lage lonen: de problemen die de zorgsector al jarenlang meesleept, borrelen meer dan ooit naar de oppervlakte.

TEKST / Jennifer Vandriessche - FOTO'S / CNE en AHW

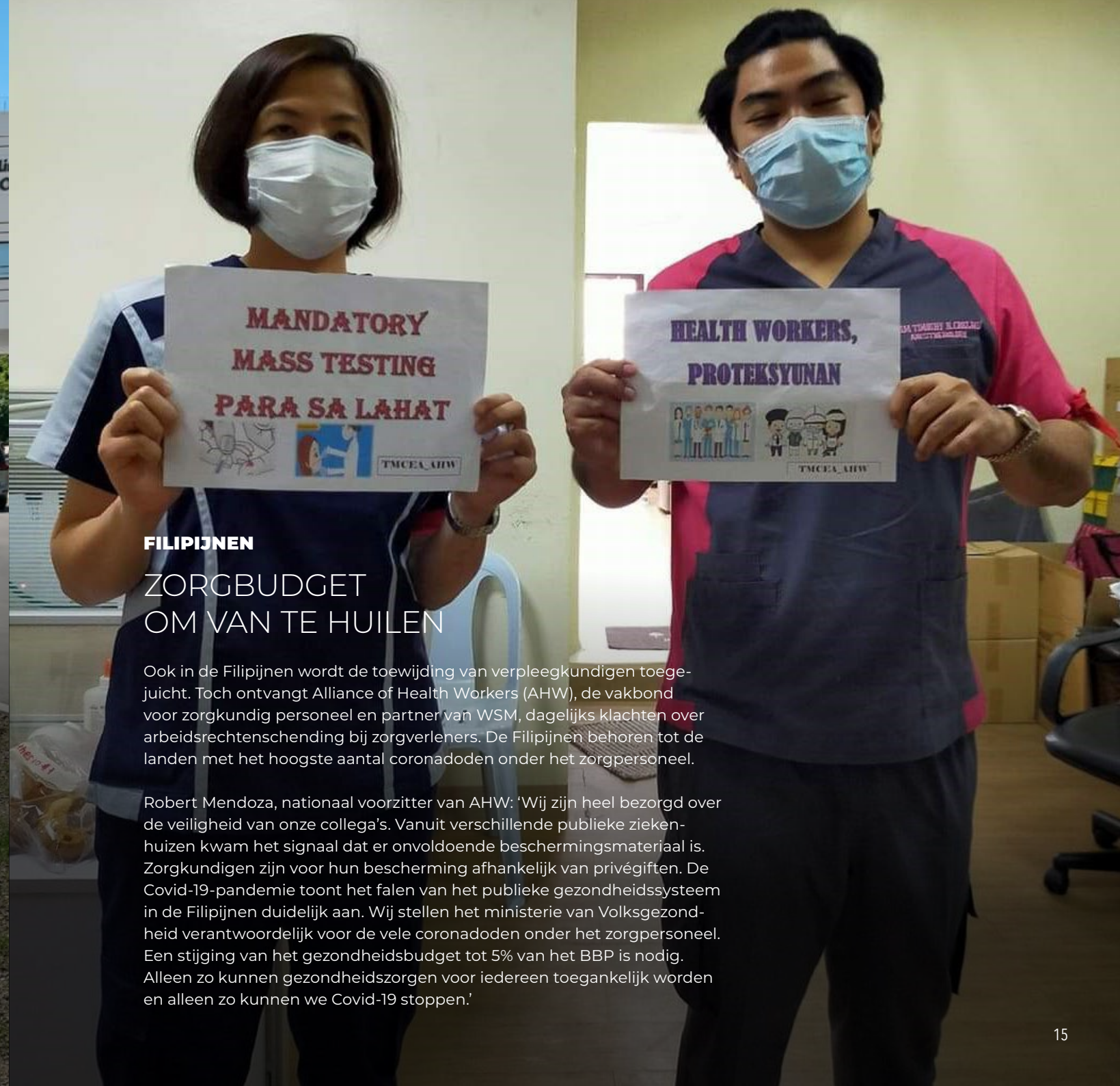

BELGIË

DE BLUES BIJ DE WITTE BLOEZEN

'Het beroep van zorgkundige is een echt contact-beroep. Het menselijke contact wordt vandaag herleid tot oogcontact, dat snijdt in de ziel', zegt Laurence Hody, hoofdverpleegkundige en vakbondsafgevaardigde bij UZ Saint-Luc in Brussel. 'De organisatie van onze diensten werd abrupt en halsoverkop door elkaar geschud, vanwege Covid-19. De werkstress is sterk gestegen. Het respect van de bevolking voelt als een warm dekentje. Maar er heerst ook stille woede. Hoe is dit kunnen gebeuren? We zagen toch wat er zich in China afspeelde? Men speelt met ons leven en met dat van patiënten. We zullen de werkgevers eraan herinneren als de crisis achter de rug is. Al in 2019 signaleerden we meer dan genoeg te hebben van overladen werkagenda's en te lage lonen. Na de crisis moet het anders en beter, voor ons, en voor alle mensen.' #samenvoorenpact

ZOR GKUNDIGE

FILIPIJNEN

ZORGBUDGET OM VAN TE HUILEN

Ook in de Filipijnen wordt de toewijding van verpleegkundigen toegejuicht. Toch ontvangt Alliance of Health Workers (AHW), de vakbond voor zorgkundig personeel en partner van WSM, dagelijks klachten over arbeidsrechtenschending bij zorgverleners. De Filipijnen behoren tot de landen met het hoogste aantal coronadoden onder het zorgpersoneel.

Robert Mendoza, nationaal voorzitter van AHW: 'Wij zijn heel bezorgd over de veiligheid van onze collega's. Vanuit verschillende publieke ziekenhuizen kwam het signaal dat er onvoldoende beschermingsmateriaal is. Zorgkundigen zijn voor hun bescherming afhankelijk van privégiften. De Covid-19-pandemie toont het falen van het publieke gezondheidssysteem in de Filipijnen duidelijk aan. Wij stellen het ministerie van Volksgezondheid verantwoordelijk voor de vele coronadoden onder het zorgpersoneel. Een stijging van het gezondheidsbudget tot 5% van het BBP is nodig. Alleen zo kunnen gezondheidszorgen voor iedereen toegankelijk worden en alleen zo kunnen we Covid-19 stoppen.'

“

De voorwaarden voor een echte vriendschap zijn gelijkheid, respect en vertrouwen. Onder vrienden is niemand minderwaardig. Vrienden delen en nemen samen beslissingen. Ze aanvaarden geen sociaal onrecht. Ze engageren zich om hun rijkdom eerlijk te verdelen. Ze respecteren elkaars rechten en hebben aandacht voor wie zwakker staat in de groep. Een duurzame vriendschap is een collectieve verantwoordelijkheid. Dit zijn de fundamenteën van de MOJOCA-filosofie.

Gérard Lutte

WIE IS GÉRARD LUTTE?

De Belgische priester, professor, schrijver en theoloog Gérard Lutte (*1929) leefde lange tijd in Italië. Hij streed er voor de rechten van bewoners van sloppenwijken. In de jaren '90 deed hij onderzoek naar de problemen van straatjongeren in Guatemala City. Het veranderde zijn leven. Gedreven door de vurige wens om hun lot te veranderen, richtte Gérard, samen met vier straatjongeren MOJOCA op, een beweging van en voor straatkinderen. Ook nu hij 92 is, blijft Gérard actief.

INTERVIEW

MOJOCA DE KRACHT VAN VRIENDSCHAP

>>

MOJOCA (Movimiento de Jóvenes de la Calle) werd opgestart in 1993. Al meer dan 25 jaar loodst de organisatie kinderen, jongeren en alleenstaande tienermoeders naar een betere toekomst. Met de hulp van MOJOCA keren zij het straatleven, drugs en geweld de rug toe. Een gesprek met Gérard Lutte, één van de pioniers.

TEKST / Stéphanie Vankeer - FOTO / WSM en Pascale Sury

U zei eens: 'MOJOCA is niet ontstaan aan een bureau, maar op straat'. Wat bedoelt u daar precies mee ?

Alles begon in april '93. Ik werkte aan een onderzoek naar de identiteit van straatjongeren voor de vakgroep sociale wetenschappen van de universiteit. Daarvoor verzamelden we getuigenissen. Zo ontmoette ik 60 straatkinderen in Guatemala City. Het was een aangrijpend moment. Ik ontdekte dat mijn clichébeeld van straatjongeren helemaal niet overeenstemde met de werkelijkheid. De jongeren die ik sprak waren geen slachtoffers, maar intelligente wezens met een sterk overlevingsinstinct, die de strijd aangingen met hun situatie. De gesprekken lieten een diepe indruk na. Ze bepaalden letterlijk mijn toekomst. Ik besloot om terug te keren naar Guatemala en de rest van mijn leven in dienst te stellen van straatjongeren.

In welke context werkt MOJOCA?

60% van de Guatemalteken leeft in armoede. Bijna de helft van de kinderen

jonger dan vijf zijn chronisch ondervoed. Meer dan 40.000 mensen leven op straat, de helft daarvan in de hoofdstad. Tegelijk betalen de allerrijksten en de grote ondernemingen amper belastingen. Er is geen geld voor openbare diensten zoals gezondheidszorg, onderwijs of sociale huisvesting. Wat mij betreft leeft het koloniale karakter van Guatemala vandaag door in de politieke structuur, met een overheid die enkel de allerrijksten vertegenwoordigt en geen enkele interesse toont in het volk.

Wat zijn de uitdagingen van een kind op straat?

Opgroeien tot een verantwoordelijke en autonome volwassene is sowieso al een klus. Maar zonder familie, gezonde voeding, school of gezondheidszorg wordt dat nog moeilijker. Het leven op straat is vol gevaren. Straatjongeren zijn steeds op de vlucht: voor de politie, de jeugdgevangenis, straatbendes, ontvoering, ... We zien moeders wiens baby's uit hun handen worden gerukt, terwijl ze in het park of op de stoep

“

>> ‘Straatjongeren zijn steeds op de vlucht: voor de politie, de jeugdgevangenis, straatbendes, ontvoering. Bij MOJOCA vinden ze een veilige plek, waar het oké is om even echt kind te zijn.’

liggen te slapen. De kinderen die verkocht worden voor illegale adoptie mogen nog van geluk spreken. Velen komen terecht in een netwerk van gedwongen prostitutie of worden het slachtoffer van illegale orgaanhandel.

Wat doet MOJOCA om jongeren te steunen?

We bieden educatie, juridische steun, maaltijden en medische zorgen. In ons vormingscentrum leren kinderen lezen en schrijven, de adolescenten leren een beroep. Met de nodige financiële steun en begeleiding slagen ze erin een job en een woonplaats te vinden. En zelfs wanneer het een jongere niet lukt om een drugs- of alcohol-verslaving te overwinnen of wanneer banden met gewelddadige bendes de terugkeer naar de straat afdwingen, laat MOJOCA haar jongeren niet in de steek.

Een organisatie van en voor jongeren, wat betekent dat?

Onze werking is uniek in Guatemala. Dat komt omdat onze organisatie wordt beheerd en bestuurd door ex-sstraatjongeren. Ze nemen samen de beslissingen. Wij komen enkel tussen als het echt nodig is. Omdat MOJOCA verbonden is met honderden andere organisaties in zowel binnen- als buitenland, is hun taak best complex, maar zeer leerrijk.

Hoe komen jullie in contact met de straatjongeren?

Ons straatteam legt de eerste contacten. Dat team bestaat uit MOJOCA-jongeren en een pedagogisch begeleider. Zij trekken naar de parken en de pleinen waar jongeren zich ophouden. Zij winnen hun vertrouwen, luisteren, organiseren spelactiviteiten en verdelen maaltijden, ze geven advies en zorgen voor de allerkleinsten. Het idee is de jongeren te tonen dat een uitweg mogelijk is en hen te overtuigen aan te sluiten bij MOJOCA.

Hoe ondersteunen jullie hen vervolgens?

We hebben twee huizen waar jongeren terecht kunnen. In ons schooltje, het Huis van de Vrienden, kunnen kinderen tussen één en vijf spelen en heel even echt kind zijn. De iets ouderen lopen hier school en volgen onze technische cursussen. Het 8 Maart-Huis is een veilige plek voor jonge moeders met kinderen, die hun leven op straat achterlieten. Er is plaats voor 40 vrouwen en hun kinderen. Hier bereiden meisjes zich voor op een autonoom leven.

Bieden jullie nog andere diensten?

Alle jongeren krijgen bij MOJOCA gezondheidsvoorlichting. De nadruk ligt op hygiëne, gezonde voeding en seksuele voorlichting, maar ook de verslavingsproblematiek, bindingsangst en een gebrek aan eigenwaarde worden

uitgebreid besproken. In ons centrum werken een psycholoog en enkele verpleegkundigen. Jongeren kunnen zich aansluiten bij een zelfhulpgroep. Ook daar krijgen gezondheidspreventie en maatschappelijke problemen een plek. Jongeren leren van elkaar en gaan vervolgens zelf de straat op om lotgenoten bij te staan. Ze bezoeken ook leeftijdsgenoten die in de gevangenis terecht kwamen en trachten hen daar in solidaire groepen te verenigen, met het oog op een terugkeer naar de samenleving. Daarnaast organiseren we vormingen rond solidaire economie en stimuleren we onze jongeren om een kleine onderneming op te starten. Ze kunnen ook aan de slag in één van de eigen projecten: het MOJOCAFE en de MOJOCA-pizzeria.

Hoe organiseert MOJOCA zich in tijden van corona?

Sinds de uitbraak van Covid-19 is onze dagelijkse realiteit grondig veranderd. De straten zijn verlaten. De mensen zijn angstig. Het openbaar vervoer ligt stil, winkels en markten zijn gesloten, samenkomsten met meer dan tien mensen verboden. We kregen de toestemming om het Huis van de Vrienden open te houden. Maar we draaien enkel op vrijwilligers. De vaste medewerkers wonen te ver en blijven noodgedwongen thuis, een taxi is te duur. Een viertal mensen werkt in de keuken en de bakkerij. 's Middags brengen vier

NO ME REGALES FLORES, DAME RESPETO. NO ME OFREZCAS LA LUNA, DAME LA TIERRA. NO ME MINIMICES, NO PODRAS HACERLO.

‘Geef me geen bloemen, geef me respect. Beloof me niet de maan, geef me de aarde. Probeer me niet klein te krijgen. Het zal je niet lukken.’ Dit citaat voor een leven vrij van geweld werd gekozen door MOJOCA, naar aanleiding van internationale vrouwendag en prijkt op de muur van het 8 Maart-Huis.

jongens voedselpakketten naar verschillende groepen. Ze geven het advies om in zo klein mogelijke groepen te leven, indien mogelijk terug te keren naar familie en tijdens de avondklok naar verlaten huizen te trekken. Driemaal per week controleert een arts of we alle veiligheidsvoorwaarden correct naleven. We riepen de overheid op om hotels te openen voor wie op straat moet leven. We zijn ook in contact met de kerkfabriek, in de hoop dat kerkgebouwen kunnen worden opengesteld als veilig toevluchtsoord. 80 jonge kinderen, hun moeders én jonge werklozen kunnen rekenen op onze voedselhulp. We blijven opleidingsbeurzen toekennen. Ik hoop oprecht dat de jonge leeftijd onze jongeren mag beschermen. Ik ben blij dat ik hier ben. Want ik vind dat we deze crisis samen het hoofd moeten bieden, zonder de hoop te verliezen.

Veertien vrijwilligers

...en beroepskrachten uit onze arbeidersbeweging trokken begin dit jaar naar Senegal. Het doel: zich onderdompelen in de economische, sociale en culturele realiteit van dit boeiende land. Het werd een leerrijke tiendaagse vol hartverwarmende en confronterende ontmoetingen. Rode draad doorheen de gesprekken: sociale bescherming, arbeidsrechten en gezondheid, of het gebrek eraan. Maar ook doorzettingsvermogen, kracht en geloof in vele hoopvolle initiatieven voor verandering.

WELKOM IN SENEGAL, LAND VAN DE TERANGA*

ONDERGEDOMPELD IN EEN LAND VAN CONTRASTEN

'Kijk, de man, de vrouw en het kind richten het hoofd recht naar de zon. Ze kijken de toekomst in de ogen.

Ze zijn klaar voor een wereld die zich openstelt voor ons continent. Vastberaden om Afrika groot, stabiel en duurzaam te maken.' We staan bij het monument van de Afrikaanse Wedergeboorte in Dakar. Onze gids en houvast tijdens deze reis, André Wade, directeur van WSM-partner GRAIM, geeft uitleg.

Jaren terug besloot André zijn baan als professor klassieke talen op te zeggen, nadat hij zichzelf de vraag stelde: hoe kan ik onze gemeenschap het best vooruithelpen? Hij besloot zich in te zetten voor betaalbare gezondheidszorg en ging aan de slag bij GRAIM.

*Teranga betekent gastvrijheid. Het staat voor het verwelkomen van de ander, het aanbieden van een thieboudienne (vis- en groenteschotel), een kip yassa, of het drinken van ataya (Senegalese muntthee). Senegalezen hechten veel belang aan relaties, vaak meer dan aan het materiële. Ze laten buitenlanders graag hun cultuur en tradities ontdekken.

‘In Senegal zijn er geen problemen, enkel oplossingen.’ De uitspraak weerklinkt als een echo doorheen onze reis. Bij iedere ontmoeting beseffen we dat er wel heel veel oplossingen nodig zijn in dit land, waarvan de helft van de bevolking jonger is dan 18, waar het straatbeeld wordt bepaald door honderden bedelende kinderen, waar de ziekteverzekering nog in haar kinderschoenen staat, waar arme en werkloze mensen massaal het platteland ontvluchten, ... Wij spraken moedige personen die het tij willen keren.

GRAIM, STEUN EN TOEVERLAAT VAN GEZONDHEIDSMUTUALITEITEN

Al meer dan tien jaar ondersteunt en lanceert GRAIM (Groupe de Recherche et d’Appui aux Initiatives Mutualistes) gezondheidsmutualiteiten. Door zo veel mogelijk leden aan te sluiten, kunnen mutualiteiten betaalbare zorgen verlenen. Ze ondersteunen gezondheidsposten, organiseren technische vormingen en verschaffen kleine leningen. Zo kunnen mensen een beroep leren en een eigen onderneming opstarten.

Samen met André bezoeken we projecten die GRAIM ondersteunt. We bezoeken de gezondheidspost ‘Goutte de lait’ in Thiès, een post voor 10.650 bewoners. Hier werken een

hoofdverpleger, een vroedvrouw en een aantal gezondheidswerkers. Je kan hier terecht voor een betaalbare consultatie en medische zorgen. We gaan ook langs bij de mutualiteit Yombal Fajju Ak Wer. Vroeger werkte deze mutualiteit enkel voor vrouwen, vandaag kunnen ook mannen zich aansluiten. De mutualiteit telt 1.692 aangesloten families, goed voor betaalbare medische zorgen voor 12.000 personen. De cursussen zeefdrukken, banketbakkerij en landbouwtechnieken zijn erg in trek.

Ook het Centrum Anne-Marie Mortier voor kinderen met hersenverlamming kan op GRAIM rekenen. Raby, de voorzitter, geeft uitleg. ‘De bevolking gelooft dat hersenverlamming het gevolg is van een vloek. Daarom brengen families hun kinderen niet snel naar een verzorgingscentrum. Wij kunnen nochtans heel wat voor deze kinderen betekenen. Het is jammer dat het volksgeloof overheerst, we weten namelijk dat de aandoening in 80% van de gevallen het gevolg is van zuurstoftekort tijdens de bevalling.’

In Fandène ondersteunt GRAIM het Netwerk voor Plattelandsvrouwen. Het Netwerk wil vrouwen sterker maken. Het telt 58 groepen en bijna 2.000 leden en doet inspanningen om de grote plattelandsvlucht af te remmen.

André: ‘Vrouwen werken voornamelijk in de keuken en helpen op het veld. Wij organiseren cursussen ecologisch tuinieren voor vrouwen, zodat ook zij leren hoe ze het land efficiënt en duurzaam kunnen verbouwen. De traditie wil dat gronden overgaan van vader op zoon. Met een campagne, politiek lobbywerk, bijeenkomsten en vormings sessies kon het Netwerk ervoor zorgen

dat vrouwen en meisjes toch een stuk land kunnen kopen. Vrouwen kunnen een bedrag lenen, via de spaarbank van het Netwerk. Want bij de bank kunnen enkel mannen een lening afsluiten.’

EEN VAKBOND VOOR INFORMELE WERKERS

Een tiental vertegenwoordigers van de vakbond CNTS heet ons welkom in het nieuwe vakbondsgebouw in hartje Dakar. Met 70.000 leden uit de formele sector en nog eens 60.000 leden uit de informele sector is CNTS een belangrijke syndicale speler.

‘Er liggen verschillende uitdagingen op tafel’, vernemen we tijdens de rondleiding. ‘Er zijn zo veel mensen die menonwaardige arbeid verrichten, zo veel mensen die dagelijks onrechtmatig worden ontslagen, zo veel arbeiders met een twijfelachtig of niet vertaald contract, waarvan ze de inhoud onmogelijk kunnen kennen.’

CNTS wil dat informele arbeid door de lokale autoriteiten als echt werk wordt erkend. Het verbeteren van de kwetsbare situatie van arbeiders is en blijft een belangrijke prioriteit. Daarnaast is ook greep krijgen op de invasie van Chinese ondernemingen op de Senegalese markt belangrijk.

We hebben geleerd dat CNTS aandacht heeft voor gelijkheid tussen mannen en vrouwen. 43% van de leden zijn vrouw. Binnen de organisatiestructuur krijgen vrouwen evenwaardige rollen toebedeeld, ze bezetten 43% van de zetels van het confederale bureau. De in 2017 verkozen voorzitter heeft trouwens een bijzonder parcours achter de rug, de vroegere postbode was lange tijd topsporter voor de nationale basketploeg!

‘Het beeld van de Afrikaanse Wedergeboorte in Dakar staat symbool voor een ander, sterker Afrika. De man, de vrouw en het kind richten het hoofd recht naar de zon. Ze kijken de toekomst in de ogen. Ze zijn klaar voor een wereld die zich openstelt voor het Afrikaanse continent. Vastberaden om Afrika groot, stabiel en duurzaam te maken.’

We zullen ons de tegenstellingen van Senegal nog lang herinneren. De hoopgevende vernieuwende initiatieven tegenover de immens hoge werkloosheid, de menselijke warmte in schril contrast met de grote armoede.

>>

TALIBÉS

Het is onmogelijk de vele bedelende talibé-kinderen in de straten van Thiès te negeren. Talibés zijn jongens tussen vijf en vijftien jaar, meestal kinderen van arme plattelandsbewoners. In de hoop op een betere toekomst, worden zij toevertrouwd aan een koranmeester of 'marabout'. Die financiert een religieuze opleiding in een koranschool of 'daara'. In ruil werken de kinderen als huishoudhulp of gaan ze verplicht bedelen. Via tal van projecten tracht men deze vorm van kinderarbeid te stoppen.

ONDERNEMENDE JONGEREN

We worden er meteen ingegooid bij het bezoek aan jongerenorganisatie AJE (Action Jeunesse Environnement).

Marc Emmanuel ontvangt ons in zijn smederij. Hij legt uit welk parcours hij aflegde voordat hij z'n werkplaats kon opstarten. In de lokalen van AJE vernemen we wat AJE precies doet. De ngo werd opgericht in 2010 en biedt jongeren professionele vorming en begeleiding. In de cursussen komen een aantal belangrijke thema's steeds terug: het belang van onderwijs, voedselzekerheid, water-, leefmilieu- en klimaatbescherming. AJE is lid van REMAPS, het nationale netwerk voor Sociale Bescherming. 'De cursisten van vandaag zijn de syndicalisten en mutualisten van morgen', klinkt het bij AJE.

AJE is actief in vijf regio's, waaronder Dakar en Thiès. Na hun opleiding stimuleert AJE de jongeren om zich te verenigen in coöperaties. Er zijn coöperaties voor kleermakers, hout- en metaalbewerkers, koks. AJE begeleidt de coöperaties en helpt bij het verkrijgen van leningen.

NIET TE MISSEN

Je kan niet naar Senegal zonder een bezoek aan een aantal niet te missen trekpleisters.

Wij trokken naar het eiland Gorée. Tussen de 15e en de 19e eeuw was Gorée één van de belangrijkste slavenhandelplaatsten van de Afrikaanse kust. Deze plek met zo veel pijnlijke herinneringen is tegelijk prachtig en afschrikwekkend.

In het stadion van Dakar mochten we een folkloristische vertolking van de 'Senegalese strijd' bewonderen, waarbij we zelf deel uitmaakten van de show en het publiek moesten toewuiven.

In Lalanne, het dorp van André Wade, kregen we de kans om in duo's een nacht te verblijven bij de mensen thuis. Een ervaring ver buiten onze comfortzone. We houden er mooie herinneringen aan over.

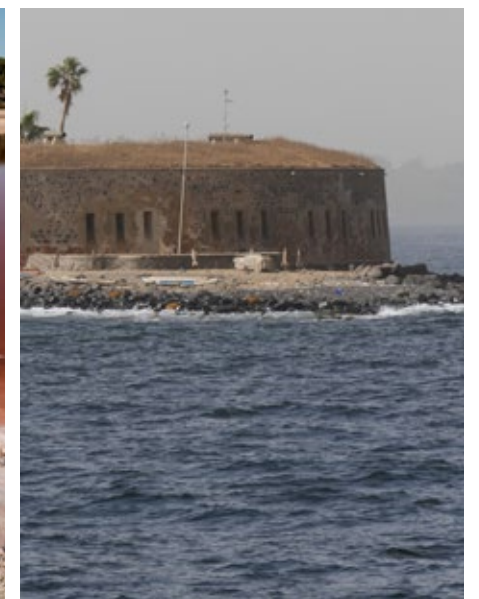
Ook de tussenstop bij het Lac Rose zal ons nog lang bijblijven. De lagune dankt haar kleur aan de vele micro-organismen en de hoge concentratie van mineralen. Eén liter van het roze water bevat tot 300 gram zout. Dag en nacht werken hier enkele honderden zoutoogsters. Mannen trekken zoutkorsten los van de bodem, ze staan tot het middel in het water. Vrouwen dragen manden vol zout de oever op. In het dorp wordt het zout meteen verkocht aan tussenpersonen, die het op hun beurt verkopen in de stad. We schrokken van de onmenselijke arbeidsomstandigheden.

We zullen ons de tegenstellingen van Senegal nog lang herinneren. De hoopgevende vernieuwende initiatieven tegenover de immens hoge werkloosheid. De menselijke warmte in schril contrast met de grote armoede. De stad Dakar, waarvan de vervuiling in het centrum verstikkend is, maar de ontwikkeling van de Grote Groene Muur rondom de stad - waar Sahel-ecosystemen worden hersteld - indrukwekkend is. Met deze beelden op ons netvlies, keren wij terug naar België, vol van de intentie om onze ervaringen en verhalen met zo veel mogelijk mensen te delen.

IN THE PICTURE Marc Emmanuel

Marc Emmanuel is een jonge smid. Hij opende zijn atelier met de steun van AJE. 'In het begin was het moeilijk', zegt Marc Emmanuel, 'maar ik hield vol en vandaag draait mijn zaak. Ik begeleid nu zelf twee jongeren uit onze woonwijk.'

JOLIEN POLLET

12,5 MILJARD UREN ONBETAALDE ZORGARBEID PER DAG

Vrouwen voeren meer dan driekwart van de onbetaalde zorgarbeid uit. Wereldwijd betekent dat 12,5 miljard onbetaalde uren per dag. Zo houden zij gezinnen, samenlevingen én bedrijven draaiende. Ook in coronacrisistijd. Jolien Pollet, stafmedewerker Gender en gelijke kansen bij ACV ziet hoe het anders kan en geeft advies.

TEKST / Jolien Pollet

Jolien: 'Vrouwen in België besteden gemiddeld 9,5 uren per week meer aan het huishouden dan mannen. De meeste vrouwen zijn verantwoordelijk voor de was, de schoonmaak, het eten, de kinderen, ... Hierdoor kunnen mannen per week gemiddeld zes uur meer betaald werk uitvoeren: meteen één van de oorzaken voor de nog steeds bestaande loonkloof van 21%.

Die ongelijkheid in tijdsbesteding vormt de basis voor andere ongelijkheden. Vrouwen die minder tijd hebben om zich te ontplooiën, zullen minder goed betaalde jobs vinden, minder vrije tijd hebben. Meer dan 43% van de Belgische vrouwen werkt deeltijds. Slechts 63% van de vrouwen heeft een volledige loopbaan. De ongelijkheden bouwen zich tijdens de loopbaan op, met als resultaat dat vrouwen vaker in armoede terechtkomen eenmaal ze met pensioen zijn.

Als oplossing zien wij bij ACV Gender een collectieve arbeidsduurvermindering, een beter evenwicht tussen werk en privé, stabiele uurroosters en een

herwaardering van de zorgberoepen. 82,5% van de werknemers in de Vlaamse gezondheidszorg is vrouwelijk. Vrouwen staan dan ook in de frontlinie van de coronacrisis. Vrouwen combineren arbeid en zorg al heel lang. De coronacrisis maakt onbetaalde zorgarbeid zichtbaarder. Tijdens de quarantaineweken zorgden in verhouding meer mannen thuis voor de kinderen.

Vrouwen werken vaak niet vrijwillig deeltijds. Ze doen het omdat het niet anders kan. Maar niet iedereen kan deeltijds werken. De uitkeringen voor een halftijds tijdskrediet liggen zo laag dat het voor vele alleenstaande moeders uitgesloten blijkt. Het ACV pleit voor verlofstelsels met voldoende hoge uitkeringen, voor iedereen toegankelijk. Onbetaalde zorg moet erkend worden en ingebed in onze sociale zekerheid. Zo krijgt iedereen dezelfde kansen.

Wij willen dat ook mannen zoveel mogelijk van verlofstelsels gebruik maken. Om stereotypen te doorbreken. Kinderen moeten zien dat hun

papa's deeltijds werken om voor hen te zorgen. Pas dan zijn we zeker dat het later – wanneer het kind volwassen is – z'n vruchten afwerpt. Gelukkig bestaan er vandaag heel wat verlofstelsels, ze zijn broodnodig. Maar waarom gaan we niet meer nadenken over de dertig-urenweek? Dat zou het voor alle gezinnen makkelijker maken.

Mijn boodschap voor WSM? Werk samen met sterke vrouwenorganisaties die strijden voor gelijkheid tussen mannen en vrouwen en vrouwenrechten. Doe een gendertoets. Analyseer de situatie en bepaal wat anders moet. Zet één stap per keer en blijf stappen zetten. Iedere stap vooruit, hoe klein ook, is een stap in de goede richting. Mensen praten met elkaar en inspireren elkaar. Als je het leven van één meisje of vrouw kan veranderen, dan mag je er zeker van zijn dat dit op heel wat anderen effect zal hebben.'

CARLA GUTIERREZ

STRIJD TEGEN GEWELD OP VROUWEN BLIJFT ONZE PRIORITEIT

Ook Boliviaanse vrouwen nemen het gros van de onbetaalde zorgarbeid voor hun rekening. Meer nog, de 'waarde' van een vrouw wordt gemeten aan haar kwaliteiten als huisvrouw. Veel vrouwen in Bolivia zijn het slachtoffer van huiselijk geweld. In de stad El Alto vecht partnerorganisatie Gregoria Apaza al 37 jaar voor vrouwenrechten. Aan het woord is directeur Carla Gutierrez.

TEKST / Gabriela Matos

Carla: 'In El Alto is elke vrouw aan het werk. Dubbel eigenlijk, want ook het huishouden is voor haar rekening. De waarde van een vrouw wordt gemeten aan haar kwaliteiten als moeder en in het huishouden. Door dit en heel wat andere vooroordelen, vallen vrouwen makkelijk ten prooi aan huiselijk geweld. Het geweld nam de laatste jaren zelfs toe. Het is de prijs die vrouwen betalen voor een toegenomen autonomie in een samenleving die hier onvoldoende voor openstaat.

Bij Gregoria Apaza organiseren we cursussen zodat vrouwen een eigen zaak kunnen opstarten. We richten ons tot jonge mensen die weinig toegang kregen tot onderwijs. Vaak zijn onze cursisten het slachtoffer van huiselijk geweld. Wij trachten de cyclus van geweld te doorbreken. We tonen dat hulp zoeken OK is, bieden legaal advies en therapie. We hameren op de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, want ook vrouwen leven met vastgeroeste ideeën. We hopen dat de bij ons aangeleerde waarden aan de kinderen worden doorgegeven. De inhoud van onze cursussen gaat

mee met de tijd. Waar vijftien jaar geleden vooral de keuken en het naaiatelier in trek waren, schrijven meisjes zich nu in voor cursussen elektriciteit, binnenhuisarchitectuur of bouw. Eerder mannenberoepen, zeg je? Inderdaad. Zo trachten wij rolpatronen te doorbreken.

Ook tijdens de coronacrisis zijn vrouwen in het nadeel. Eerst en vooral werken voornamelijk vrouwen in de zorgsector. Maar ons zorgsysteem is zwak en de overheid kan het zorgpersoneel onvoldoende beschermen.

Daarnaast is er de grote werkloosheid, als gevolg van Covid-19. De meeste vrouwen hier werken als kleine ondernemers, als schoonmaker, huishoudhulp, verkoper, ... allemaal banen die per dag worden betaald. Nu bedrijven gesloten zijn en gezinnen thuisblijven, worden zij niet meer ingehuurd. Omdat hun ondernemingen informeel zijn kunnen zij niet terugvallen op overheidssteun.

En dan is er het vele huiselijk geweld. Voor veel meisjes en vrouwen vormt de lockdown eerder een bedreiging

dan een bescherming. Een virusvrij huis wordt een onveilige gevangenis, als je geen alarm kan slaan of hulp kan zoeken.

In de nabije toekomst willen wij de micro-economie - de vele kleine ondernemingen - reactiveren en formeel maken, zodat ondernemers in de toekomst wel kunnen genieten van een uitkering als ze tijdelijk niet kunnen werken. We willen ook werken aan de toegang tot digitale communicatie. We zien dat veel vrouwen de toegang tot internet niet kunnen betalen.

De komende maanden en jaren zal de strijd tegen geweld op vrouwen één van onze speerpunten blijven. Daarnaast trachten we zo veel mogelijk mensen bewust te maken van gendergelijkheid, we tonen dat mannen en vrouwen evenveel verantwoordelijkheid hebben in het gezin. Het is een eerste stap in de richting van een erkenning van de onbetaalde zorgarbeid die vrouwen doen.'

UIT DE KAST

In deze rubriek snuisteren we in de voorraadkast. We gaan op zoek naar alledaagse of minder alledaagse dingen en hun herkomst.

UIT DE KAST
CHOCOLADE

Een streling voor de tong, een instant troostgevoel en een must voor de gezondheid... Kan jij weerstaan aan een stukje chocolade? Een 'echte' Belg heeft minstens één reep van het snoepgoed in huis. Het maken van zo'n stukje geluk is onze Belgische trots. Het is ook een winstgevende business voor industriële producenten. Ondanks vele positieve initiatieven, laat de productie van chocolade sporen na op sociaal en ecologisch vlak, maar het goede nieuws is: we kunnen het tij keren.

TEKST / Stéphanie Vankeer
FOTO / Unsplash

WIST JE DAT...

Chocolade bevat polyfenolen, dat zijn stoffen die het darmslijmvlies -het regelcentrum van ons immuunsysteem- versterken. Het is ook één van onze voedingsstoffen die het rijkst is aan antioxidanten. Die spelen dan weer een belangrijke rol in het voorkomen van bepaalde ziekten en, niet minder belangrijk, in het bestrijden van vroegtijdige celveroudering.

EEN GEZOND BROKJE

Een stukje chocolade biedt plezier en troost. Dat mag niet verbazen. De bestanddelen van chocolade bevorderen de aanmaak van endorfines of gelukshormonen. En er is meer. Zwarte chocolade met een cacaogehalte van minstens 70% is een prima bron van magnesium. Twee stukjes per dag helpen de bloeddruk laag te houden, zijn goed tegen vermoeidheid en stress én voorkomen hartkwalen.

NAAR EEN DUURZAME
BELGISCHE CHOCOLADE

Als we willen dat de toeleveringsketen van cacao en dus van de Belgische chocolade duurzaam wordt, zullen we nog inspanningen moeten leveren. Onder impuls van vicepremier Alexander De Croo, tekende een heel gevarieerde groep spelers het charter 'Beyond Chocolate'. Zowel vakbonden, zoals de centrale ACV Voeding & diensten, als bedrijven en andere organisaties plaatsten hun handtekening. Samen engageren ze zich in de strijd tegen kinderarbeid en ontbossing en voor leefbare lonen voor lokale cacao producenten. Wij volgen de ontwikkelingen van dichtbij.

AGRO-ECOLOGIE
VERSUS ONTBOSSE

Ongeveer 70 procent van alle cacao wordt gekweekt in West-Afrika. 30% van het tropische woud in Ivoorkust en Ghana moest al wijken voor cacao plantages. Als producenten duidelijk geïnformeerd worden over ecologische teeltwijzen, zou dat de biodiversiteit enorm ten goede komen. We kunnen het destructieve tij keren.

DE BELGISCHE
CHOCOLADESECTOR IN
CIJFERS

België is, na Nederland en Duitsland, de grootste invoerder van cacaobonen in Europa. Jaarlijks bereiken 300.000 ton cacaobonen ons land via de haven van Antwerpen. Meer dan 600.000 ton chocolade wordt dan weer vanuit België verscheept naar andere Europese landen, de Verenigde Staten en Japan. De sector is goed voor een jaaromzet van om en bij de vijf miljard euro, voortgebracht door 500 ondernemingen, gaande van grote multinationale bedrijven tot kleine artisanale chocolatiers.

RICHTING DOMINICAANSE
REPUBLIEK

Hoewel het maar drie procent van de wereldproductie betreft, produceert de Dominicaanse Republiek 70% van alle bio-cacaobonen, met een jaarlijkse waarde van 190 miljoen euro. Een heuse bron van arbeid dus voor 36.000 gezinnen en kleine boeren. Toch is een correctere verdeling van de rijkdom ook in de Dominicaanse Republiek van levensbelang. Want ook daar krijgen boeren niet wat hen toekomt. WSM-partner CASC, komt op voor leefbare lonen en arbeidsrechten voor de Dominicaanse cacao boer.

ONZE BELGISCHE TROTS, MAAR...

Achter ons topproduct schuilt helaas veel verdriet. Cacao producenten lijden onder steeds schommelende prijzen en erbarmelijke arbeidsomstandigheden. En dat terwijl onderhandelaars en supermarkten de grote winnaars zijn. Als chocoladeland, moet België wel een pioniersrol spelen in het adopteren van een Europese wet die ondernemingen verplicht om mensenrechten te respecteren. Het is pas als we het geheel van de productieketen duurzaam zullen gemaakt hebben, dat we echt trots mogen zijn op onze Belgische chocolade.

ZORG IN BEELD

Net zoals gezond zijn meer is dan niet ziek zijn, is 'zorg dragen voor' meer dan gezondheidszorg. WSM en haar partners dragen zorg, in alle betekenissen van het woord. Vakbonden zorgen voor waardig werk. Ze maken mensen weerbaar en veerkrachtig. Gezondheidsfondsen zorgen voor betaalbare gezondheidszorg. Dankzij hen zijn mensen beter geïnformeerd over gezonde voeding en hoe ziektes te voorkomen. Jongerenorganisaties zorgen ervoor dat de jeugd een betere toekomst tegemoet gaat. Via onderwijs, opleidingen, opvang en begeleiding. Vrouwenorganisaties zorgen ervoor dat vrouwenrechten gerespecteerd worden. Samen, verbonden in netwerken, zorgen WSM-partners voor een universele sociale bescherming.

// **1. Filipijnen:** Verpleegkundigen van de vakbond AHW komen op voor hun rechten. // **2. Dominicaanse Republiek:** Vakbond CASC verdedigt de rechten van arbeiders op bananenplantages. // **3. Mali:** Gezondheidsmutualiteit UTM maakt gezondheidszorg betaalbaar. // **4. Bangladesh:** Partner GK richt een deel van de werking op het welzijn van ouderen. // **5. Mali:** Met een aansluiting bij de mutualiteit kunnen alle familieleden medische zorgen krijgen. // **6. Burundi:** Bij AGAKURA leren jongeren een beroep. // **7. Bolivia:** Helaas krijgt het merendeel van de ouderen in Bolivia geen pensioen. En dat betekent, zo lang mogelijk aan de slag blijven, om geld te verdienen. // **8. India:** Gezondheidsvoorlichting voor jonge meisjes, georganiseerd door partner AREDS. // **9. Dominicaanse Republiek:** Batey- of sloppenwijkbewoners krijgen bezoek van de mobiele kliniek van partner MOSCTHA.

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

WSM-Magazine
driemaandelijks tijdschrift van WSM
april - mei - juni 2020
P309504 - Afgiftekantoor Gent X

**WHEN I IS REPLACED BY WE
EVEN ILLNESS BECOMES WELLNESS**
MALCOLM X.